

UN NOU CONCURS – O NOUĂ PROVOCARE

Genoveva SCOBIOALĂ,
manager, Departamentul dezvoltare și comunicare

Abstract

Is noteworthy the recently launched by the Municipal Library experiences the methods of training or non-formal learning. It was tested about initially at one branch of the Municipal Library but with participation of users from other branches. The positive aspects of this practice were highlighted in the contest "The most efficient Reading Time". The purpose of the contest was to optimize organizational modes of reading, identifying innovative ways of reading and perception of the literary text, supporting the education of children and youth. The competition held in March-April and was attended by 23 branches. The participants had to meet certain preconditions, including involvement of the personalities in their activities. The most beautiful results were obtained the libraries that have choose exciting topics, demonstrating inventiveness, creativity, knowledge, fruitful collaboration with invited writers and artists.

Keywords: the contest "Reading Time", teaching practice, non-formal education, innovative methods of reading literary texts, perception, memory training strategy and imagination, library, Municipal Library, users.

* * *

Manifestul bibliotecilor publice al IFLA/ UNESCO stipulează că „bibliotecarul este un intermediar activ între utilizatori și sursele de informare. Educația profesională continuă a bibliotecarului este indispensabilă pentru asigurarea celor mai bune servicii de bibliotecă”. Actualmente, bibliotecarul dispune de toată gama de oportunități de instruire, atât formală, cât și informală; oferte concrete, bine structurate, menite necesităților clare de acoperire a unor subiecte noi, mai puțin abordate în cadrul studiilor de specialitate.

Bibliotecarii de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” sunt periodic antrenați în

procesul de dezvoltare profesională din cadrul cursurilor de instruire, trainingurilor, atelierelor profesionale, seminarelor, colocviilor etc. Capacitatea de învățare, de dezvoltare a noilor competențe, abilități, aptitudini este șansa de adaptare într-o lume în continuă schimbare, biblioteca supusă fiind permanent unor noi provocări ca urmare a evoluțiilor tehnologice și a diversificării surselor de informare.

Pentru exercitarea eficientă a calității activităților organizate, BM a încercat să experimenteze învățarea practică, nonformală – numită și **din experiența noastră**, care din start a scos în evidență avantajele unei asemenea forme de învățare: se accentuează activitatea practică, se pregătește mai deosebit biblioteca-gazdă (doar vin în vizită colegii și trebuie să fie totul perfect), se socializează și comunică între ei bibliotecarii din întreaga rețea, se aplică cele mai bune tehnici de organizare a unei activități cu publicul, se consolidează relațiile de parteneriat ș.a. Această metodă s-a dovedit a fi foarte pozitivă, aplicată fiind în cadrul concursului **Cea mai eficientă „Oră de lectură”**, care a scos în evidență elementul creator, activ și coordonator al colegilor noștri. Totodată, bibliotecarii s-au remarcat și drept buni mediatori, facilitatori și moderatori, roluri esențiale ale paradigmei educaționale.

Scopul acestui concurs a fost optimizarea organizării *Orei de lectură* și identificarea metodelor inovatoare de lectură și de însușire a unui text, susținerea procesului de instruire și educație. Desfășurat în lunile martie-aprilie, la el au participat 23 de filiale, prezentând pentru colegi ore-model din cele mai inovante, educative și instructive, cu noi modalități de a atrage cititorul la lecturi bune.

Aprecierile au fost efectuate de către persoanele implicate în concurs și care au

participat pe rând la fiecare filială, ținând cont de unele condiții prestabilite: *creativitate în organizare, mobilizarea cititorului / ascultătorului, utilizarea diferitor tehnici de lectură, folosirea exercițiilor ce îmbină cititul cu jocul, desenatul, coloratul etc., accesibilitatea și atractivitatea textului în funcție de vârstă, valențele educative ale textului, strategii ce antrenează memoria, atenția, imaginația, utilizarea materialului suplimentar atractiv*. Un rating mare au avut orele de lectură la care au fost implicate personalități notorii la lecturarea textului, precum: Sandu Aristid Cupcea, Ada Zaporozjanu, Ion Coșeriu, Valentina Butnaru. Interpretul Nicolae Paliț prin cântecele consacrate părinților a consolidat însușirea textului *Părinții* de Aurelian Silvestru și a destins plăcut atmosfera.

Orele de lectură au fost din plin suplimentate cu expoziții de carte, toate organizate într-un mod inedit și cu sugestii pentru alte lecturi tangențiale tematicii sau autorului respectiv.

Subiectele orelor de lectură au fost diverse – de la texte literare (legende, povești, povestioare, nuvele) la cele tematice (2014 – *Anul Dumitru Matcovschi*; *Apa, izvorul vieții*; *Odă cârții*; *Ziua mondială a poeziei*; *Lucruri sfinte*; *Turnul Babel* etc.), iar mesajul a fost unul profund, cu evidente valențe educative. Majoritatea textelor selectate se adresau sentimentului – pentru a emoționa ascultătorii / participanții, a-i transpune în lumea personajelor. Punând accentul pe înțelegerea mai bună a textului și importanța lui în formarea cititorului ca personalitate; pe obținerea unei eficiențe mai mari în stimularea pasiunii pentru lectură; pe extinderea procesului de colaborare; pe formarea deprinderilor de comunicare, bibliotecarii, în tandem cu școala și grădinița, reușesc să-i inițieze în tainele textului literar, să formeze un cititor activ, cu idei coerente și logice, cu preferințe pentru o literatură de calitate. Declanșarea acestei „competiții” a fost benefică și pentru bibliotecarii, care au dat dovadă de o prestație foarte bună, de cunoaștere a

mai multor tehnici de lectură, de deschidere către multiplicitatea interpretativă a unei opere literare, de abilități de utilizare a mijloacelor moderne – calculator, video proiector, de aplicare a elementelor ludice; și-au exteriorizat experiența, cultura generală, dar și talentele: de pedagog, de orator, de organizator.

Unele filiale, deși au organizat activități foarte interesante, cu elemente inedite, creative nu s-au încadrat în cerințele unei *Ore de lectură*, fapt care a condus la ratarea unui loc în clasament.

Într-un final au fost desemnați cei mai buni dintre cei buni, cărora li s-au oferit premii bănești și diplome:

- Premiul I – Filiala „Târgoviște”;
- Premiul II – Filiala „Liviu Rebreanu”;
- Premiul III – Filiala „Maramureș”.

Mai multor filiale li s-au acordat premii de consolare și diplome de participare.

O primă concluzie ar fi, că fiecare bibliotecar a avut câte ceva de învățat de la colegul său, îndeosebi angajații mai tineri, relevându-i pe cei mai buni care au încercat și au reușit abordarea organizării unei *Ore de lectură* dintr-o nouă perspectivă.

Secundo – calitatea activităților cu publicul asigurate de biblioteca publică depinde de experiența angajaților acestora, de orizontul de cunoaștere a lor, de deprinderile de învățare și perfecționare continuă.

Tertio, dar nu în ultimul rând, vrem să le mulțumim celor implicați în această competiție pentru efortul depus, ca acesta să-i conducă spre afirmare și noi performanțe, iar rolul primordial al bibliotecarului rămâne cel de dezvoltare a unei atitudini pozitive față de lectură, față de bibliotecă și că numai cartea „ne face să trăim în afară de minciună, nedreptate și prejudecăți” (Mihail Sadoveanu).

Și, după cum prevedea *Regulamentul concursului*, miniscenariul celei mai reușite *Ore de lectură*, care s-a dovedit a fi la Filiala „Târgoviște”, este prezentat în revista *BiblioPolis* de Liliana Juc, șef oficiu copii la filiala amintită.

ORA DE LECTURĂ: ASPECTE PRACTICE

Liliana JUC,
șef oficiu copii, Filiala „Târgoviște”

Abstract

In the article the author refers to the importance of reading time (hour) as a form of exploration and promotion of literary works among users. An original and exciting way was found by the "Targoviste" Branch during the competition "Reading Time" organized at the Municipal Library „B.P. Hasdeu". Thus, the library developed for the competition a reading time on sacred theme, which is based on the cycle of events Matcovschi Dumitru year. The activity included thematic reading of literary texts, discussions, work in groups, knowledge and skills competitions, cognitive fun games etc.

Keywords: reading of literary text, message ideas, analyzing the meanings of words and phrases.

* * *

Indubitabil, ora de lectură este o modalitate de cultivare a dragostei pentru citit, un mijloc de promovare a operelor literare, valorificându-le prin diverse tehnici de lectură: lectura-model, lectura-ghidată, lectura în ștafetă. Explorăm în cadrul activităților specifice (orelor de lectură, cluburilor de lectură) diverse tipuri de lectură (liniară, selectivă, exploratorie, creativă, literar-artistică etc.), preocuparea majoră fiind stimularea și menținerea gustului pentru lectură.

În scopul ameliorării continue a calității orei de lectură, Filiala „Târgoviște” s-a implicat cu toată seriozitatea în concursul *Cea mai eficientă oră de lectură*, inițiat de BM „B.P. Hasdeu”.

În cadrul acestui concurs, am desfășurat *Ora de lectură* tematică *Lucruri sfinte*. Competențele stabilite pentru această oră de lectură au fost decodificarea mesajului ideatic al textelor și valorificarea priorității culturale – *Anul Dumitru Matcovschi*.

Am vizat următoarele obiective generale: stimularea interesului pentru lectură, conștientizarea valențelor literar-artistice ale textului, îmbogățirea vocabularului prin expresii idiomatice, dezvoltarea gândirii critice și creative. Obiectivele operaționale desemnate în acest context au fost următoarele: definirea și explorarea cuvântului *sfânt*, dezvoltarea gândirii critice și creative, aplicarea tehnicilor interactive de grup. Întrucât tratăm o oră de lectură tematică, am lansat activitatea respectivă prin explicarea noțiunii de *sfânt*, pe care am repetat-o tridimensional: în particular – lucruri dragi și scumpe fiecăruia dintre noi; la nivel de etnie – limba, patria, simbolurile naționale; divin – sărbători religioase. Am definit și am explorat cuvântul generic, analizându-i spectrul lexical și încadrându-l în expresii idiomatice. Acestea din urmă au fost tălmăcite prin metoda euristică, aplicarea tehnicilor interactive de grup – „păianjenul”, „diamantul” și jocurile *Lădița cu obiecte*, *Construim Templul Bunătății*. Etapa următoare s-a axat pe lectura textelor în proză și versuri, care emană tangențial subiectul *Lucruri sfinte*.

Au fost selectate două texte, unul în proză – *Pâinea e sfântă* de Claudia Partole, celălalt în versuri – *Desenez* de Dumitru Matcovschi. Ambele materiale promovează vădite conținuturi educative și mesaje profunde. Textele au fost „descoperite” de publicul-țintă prin tehnica lecturii-model, au fost tratate prin metoda conversației euristice, prin aplicarea tehnicilor interactive de grup („triada”, „diagrama Venn”, „diamantul”). Poezia *Desenez* de Dumitru Matcovschi a fost percepută drept o piesă de rezistență a acestui miniprogram de lectură. Alegerea acestei poezii a fost

expresă, întrucât o considerăm o sursă de inspirație inepuizabilă pentru a reflecta lesnicios un tablou rustic, pitoresc, care relevă dragostea de țarină, neam, valorile naționale autentice. Recitalul a fost declinat în activități conexe de pictură și ilustrație. Astfel, cei mai iscusiți pictori ai clasei au redat cromatic sintagmele din text: *casă luminoasă, o livadă doldora de roadă, o viță de vie ce spre soare se mlădie, drum din pragul casei către lumea toată, zarea mai albastră peste casa noastră.*

Finalitatea activității *Orei de lectură* tematice *Lucruri sfinte* a vizat valorificarea și susținerea procesului de instruire și educație pe o dimensiune diversificată și interdisciplinară, unde lectura s-a îmbinat perfect cu pictura și jocul, iar noutatea și cunoașterea s-au produs firesc, prin curiozitatea de a descoperi opera literară via elementul ludicului, via muzică și material didactic audio-vizual atractiv.

Ora de lectură tematică: Lucruri sfinte

Motto: „Spune-mi și eu voi uita, învăț-mă și îmi voi aminti, implică-mă și voi învăța” / „Tell me and I forget, teach me and I may remember, involve me and I learn” (Benjamin Franklin).

Scopul: valorificarea lecturii și susținerea procesului de instruire și educație.

Competențe:

- decodificarea mesajului ideatic al textului;
- valorificarea priorității culturale – *Anul Dumitru Matcovschi.*

Obiective generale:

- stimularea interesului pentru lectură;

- conștientizarea valențelor literar-artistice ale textului;
- îmbogățirea vocabularului prin expresii idiomatice.

Obiective operaționale:

- definirea și explorarea cuvântului *sfânt*;
- dezvoltarea gândirii critice și creative;
- aplicarea tehnicilor interactive de grup.

Metode, tehnici și forme de lucru:

- lectura-model;
- conversația euristică;
- diamantul;
- triada;
- diagrama Venn;
- păianjenul.

Jocuri: *Cioburi de cuvinte; Construim Templul Sfințeniei; Lădița cu obiecte.*

Desfășurarea orei de lectură

I. Introducere

a) Un adjectiv stă întotdeauna pe lângă un substantiv. Ce substantive am putea atribui adjectivului *sfânt*?

b) Tălmăcirea expresiilor frazeologice. Deseori în vorbirea uzuală, cotidiană auzim expresii cu lexemul *sfânt*, să încercăm să le tălmăcim. De exemplu:

Ce-am vorbit e sfânt!

Ferit-a sfântul! = în nici un caz, nicidecum.

Ți-a ieșit un sfânt din gură = a vorbi foarte drept și înțelept, a spune o vorbă potrivită.

A sta (ca un) sfânt = a sta nemișcat; (despre copii) a fi foarte cuminte.

La sfântu-așteaptă = niciodată.

c) Cuvântul *sfânt* și *scump* pot fi înrudite ca sens?

Depinde de context.

Această carte *este scumpă*, costă mult.

Această carte *îmi este scumpă*, mi-a dăruit-o mama când am început să citesc.

Cartea *este scumpă*, te face înțelept.

II. Evoluția

a) Lectura literară a textului *Pâinea e sfântă* de Claudia Partole:

„Deseori îi spuneam lui Micu: Ți imaginezi de câte boabe de grâu e nevoie pentru o pâine? Îl întrebam, de fapt întrebându-mă și pe mine. Pentru că nu știam, precum nu știu nici până acum. E nevoie de multe, foarte multe boabe! Întotdeauna am considerat că cel mai greu se adună pâinea, mierea și cuvintele într-o carte. Toate acestea ar trebui să fie cu adevărat scumpe!

Și îl tot povățuiam pe Micu să nu arunce pâinea, iar dacă vede o bucățică aruncată jos să n-o calce, s-o ferească din calea oamenilor.

O va mânca un câine vagabond, o furnică și-ți vor mulțumi! Așa-l sfătuiam. El promitea că va proceda întocmai.

Și iată că ajunse la prima misiune! L-am trimis la magazin să cumpere pâine. Plecă țanțoș, mândru, că era pus și el la treabă. Și reveni la fel de fericit:

– Iată pâinea!

Am luat-o și nu-mi venea să cred ochilor: era tare ca piatra!

– Mulțumesc, dar... Alta nu era?

Micu privi nedumerit, dar avea, cum se vede, pregătit răspunsul:

– Era, dar pe asta n-o lua nimeni!

N-am fost în stare să-i spun niciun cuvânt. Nici chiar tătucul nu-i reproșă. Deși supărat, îmi șopti la ureche:

– Din cauza educației tale, o să ia de la viață ceea ce rămâne de la alții...

Și atunci mi-a venit o idee! Am tăiat pâinea felii, am muiat-o într-un ou bătut cu lapte și am prăjit-o. A fost deosebit de gustoasă! Iar Micu se simțea în al nouălea cer: pâinea cumpărată de el era extraordinar de bună!

b) Discuții pe marginea textului literar-artistic, decodificarea mesajului ideatic al textului:

– *Ce-l povățuia mama pe Micu?*

– *Cum a fost la prima lui misiune?*

– *Ce lecții de viață i-a dat mama? (Niciodată să nu risipim cea ce e făcut cu multă muncă. Din orice situație există o ieșire.)*

– *Ce consideră autoarea Claudia Partole lucruri scumpe?*

c) Reflecție:

– *Care pentru voi sunt lucruri scumpe?*

III. Moment poetic

a) Lectura poeziei *Desenez* de Dumitru Matcovschi:

„Desenez o casă
Mare și frumoasă
Și lumină multă
Desenez în casă.

Desenez la stânga
Casei o livadă,
Ramii grei atârână
Doldora de roadă.

Iar la dreapta casei
Desenez o vie,
Via mai spre soare
Vițeale-și mlădie.

Desenez pe urmă,
Drept, ca o săgeată,
Drum din pragul casei
Către lumea toată.

Și-apoi fac cu-albastru
Zarea mai albastră
Și cobor seninul
Peste casa noastră..."

b) Întrebări:

- *Despre ce este această poezie?*
  - *Ce imagini-simbol atestăm aici?*
  - *Ce sentimente ați încercat la audierea ei?*
- c) Exercițiul de creație.

IV. Valorificarea semnificației cuvântului *sfânt*, conștientizarea mesajelor transmise de textele propuse prin tehnici activ-participative de grup

Lucrul în grup:

- Grupul I
  - Ilustrați printr-un desen versurile poeziei *Desenez* de Dumitru Matcovschi.
- Grupul II
  - Alcătuiți o *Triadă* selectând din poezia *Desenez* de Dumitru Matcovschi câte trei cuvinte ce ar determina: obiecte, acțiuni și însușiri.

TRIADĂ

OBIECTE ACȚIUNI ÎNSUȘIRI

CASĂ DESENEZ MARE

LIVADĂ ATĂRNĂ FRUMOASĂ

ZAREA FAC ALBASTRĂ

• Grupul III

- Creați un *Diamant* pornind de la cuvântul-cheie din textul *Pâinea e sfântă* de Claudia Partole.

PÂINEA

SCUMPĂ BUNĂ

SE ADUNĂ SE TAIE SE CONSUMĂ

PÂINEA ESTE REGINA MESEI

(Pământul ca o pâine ajunge pentru toți!!)

SFÂNTĂ

• Grupul IV

- Selectați imaginile potrivite ce redau lucruri sfinte și completați *Păianjenul*.

• Grupul V

- Fixați în *Diagrama Venn* cuvintele sfinte din textele studiate în cadrul activității (microeseul *Pâinea e sfântă* de Claudia Partole și poezia *Desenez* de Dumitru Matcovschi)

A

- Text în proză
- Din orice întâmplare a vieții poți învăța ceva

• Poți salva lucruri ce par pierdute

• Tot ce se dă prin muncă e scump

B

• Text în versuri

• Imagini-simbol

• Redă dragostea de vatra strămoșească

• Frumusețea plaiului natal

C

• Sfântă este pâinea

• Sfântă ne este casa

Jocuri:

• Grupul VI

Lădița cu obiecte. Din mulțimea de obiecte selectați simbolurile naționale ale Republicii Moldova și obiectele care credeți că ne reprezintă.

• Grupul VII

Lădița cu obiecte. Din mulțimea de obiecte selectați simbolurile pascale și decorați o măsuță de Paște.

• Grupul VIII

Construim Templul Sfințeniei. Incrustați (scrieți) pe cărămizi lucrurile sfinte. Aranjați cărămizile în temelia Templului.

Însărcinare

Selectați cărțile potrivite temei de azi și aranjați-le.

Lectura în lanțisor

Copiii citesc poezia *Dăruiește, Doamne Sfinte* de Dumitru Matcovschi.

Încheiere